

až do 24./1. 1849«. Spis p. Dvořákův nepodává snad pouhý otisk těchto protokolů (jak by se mohlo zdáti dle titulního listu), nýbrž souvislé, ovšem pro širší vrstvy psané vyličení dotyčného jednání sněmovního, kteréž arci následkem toho, že spisovatel nechává mnoho mluvíti protokoly a příliš si všímá událostí zevnějších, není tak pragmatické, jak by mělo býti ze stanoviska historicko-právního. Než i spis p. Dvořákův usnadňuje přehled, přinášeje výtah obsahující vše podstatné ze shora uvedených protokolů sněmovních, nejméně šestkrát tak obšírných (byť i terminologie i nazírání na věc nebyly vždy právnicky bezvadnými). Látce spisu p. Dvořákova dostalo se již před tím pragmatického spracování (nehledíc k přehledu v Springerově *Geschichte Oesterreichs* II., 379—385) aspoň z části, pokud totiž jde o zasedání posledního sněmu stavovského, dobrým článkem Dra Mezníka v *Osvětě* r. 1875, který pak r. 1877 vyšel samostatně. Část materiálu p. Dvořákem použitého uveřejněna též ve sbírce J. M. Černého »Boj za právo«. *Dr. Jar. Demel.*

Moravská zřízení zemská. Napsal *Jindřich Dvořák*. V Brně 1900, nákladem vlastním, stran 89 v malé 8ce.

V tomto spisku nejsou obsažena moravská zřízení zemská vesměs, ani žádné z nich celé, než jen výtahy z některých, ostatek pak spisovatel mluví sám o zřízeních zemských markrabství Moravského; a to v tomto pořadí: Na str. 3—5 vysvětluje se krátce vznik moravských zřízení zemských z knihy Tovačovské, a kterak ústava zemská se proměnila roku 1628 až 1848, kdy usnesením sněmu a schválením jeho vyvinul se novodobý sněm moravský, »od něhož upustiti nemůžeme a nesmíme nikdy«. Potom obšírněji vykládá se vývoj ústavy moravské, počínajíc od statutů Kunrátových z r. 1189 (str. 6), kterak ty statuty byly v některých krajích prohlašovány 1222, 1229 a 1239 (7), kterak prý byly potvrzeny od krále Jana 1311 (8); o proměně Moravy v léno koruny České, které prý král Karel odevzdal svému bratrovi 7. ledna 1350 (místo 26. prosince 1349 str. 8); o landfridech moravských (10), o knize Tovačovské (11), z níž otiskují se zde na str. 14—25 články týkající se veřejného práva; o knize Drnovské (25), o soudě panském (27); o dvou člancích knihy Tovačovské, jež do zřízení zemského 1535 nepřišly, opět však byly tištěny v ZZ. 1545, později pak opět byly vypouštěny (29); o jazyce úředním na Moravě před převratem Bělohorským a po něm (30); o pracích sněmů a kommissí stavovských k vydání zřízení zemských 1535 (31), 1562 (34), 1604 (36), další pokusy o revisi (40); o oktrojovaném obnoveném ZZ. 1628 (43), z něhož doslovně otiskují se články, týkající se práva veřejného (46—59); charakterisuje se doba absolutismu 1628—1789 (59); která privilegia byla 1628 Moravanům potvrzena (63); o deklaratoriích 1638 a o pokusech stavovských ke zlepšení obnoveného ZZ. (67), o bezvýsledném revidování 1710—1755 (68); o změnách vykonaných v ZZ. 1686—1811 (69); o desiderii stavů moravských 1790 (72), jaký byl jich výsledek (76). O sněmování moravském 1848 (80), snešení sněmu moravského 27. dubna o složení budoucího sněmu, potvrzené 10. května (82), nový sněm pak usnází se o nové ústavě zemské 20. září 1848 (86), kteráž však nedošla potvrzení. O diplomu říjnovém 1860 (87). Právně platnou na Moravě jest ta ústava, na jejímž základě novodobý sněm zasedal od 31. května 1848 do 24. ledna 1849 (89). — V knížce schází přehled obsahu, jenž by znázorňoval postup výkladu; kdyby jej byl spisovatel udělal, snad by byl také místy poopravil pořádek. —

Ferd. Menčík, Kaiserin Maria Theresia und Friedrich Graf Harrach. (Věstník král. čes. Spol. Náuk, třída fil. hist., za 1899.) 1900.

Podávají se zde příspěvky (z Harrachovského archivu ve Vídni), které mají osvětliti poměr českého nejv. kancléře hraběte Harracha k Marii Terezii